

AGENDA FÖR ETT INNOVATIVT SVERIGE

FEM

UTMANINGAR

MED

INNOVATIONS-
KLIMATET

FEM UTMANINGAR MED INNOVATIONSKLIMATET I SVERIGE

1

Ojämlika villkor hotar forskningsinvesteringar

2

Upphandlingar fokuserar på lägsta timpris

3

Föråldrat skattesystem hämmar konkurrenskraften

4

Utbildningssystemet dåligt riggat för livslångt lärande

5

Tjänsteföretagens immateriella tillgångar utarmas

FEM UTMANINGAR MED INNOVATIONSKLIMATET I SVERIGE

Sverige har länge varit ett föregångsland inom innovation. Innovationsföretagens rapport Agenda för ett Innovativt Sverige visar dock att vi halkar efter på område efter område. Förutsättningarna för innovation och strukturer för innovationsfrämjande är inte fullt ut anpassade till dagens nya kunskapssamhälle.

Vårt land har genomgått en transformation till ett kunskapssamhälle med ökad tjänstefieringsgrad, digitalisering, globalisering och helt nya affärsmodeller. Under de senaste 20 åren har 3 av 4 jobb skapats i den kunskapsintensiva tjänstesektorn. Sveriges export består idag till 60 % av tjänster.

Ändå har vi en upphandlingskultur som fokuserar på lägsta timpris istället för livscykelperspektiv, kvalitet och innovation. Samt ett skatte- och utbildningssystem som missgynnar entreprenörskap, risktagning och utveckling.

Tjänsteföretagens immateriella tillgångar riskerar att utarmas när upphandlingar inte fokuserar på funktion och bästa lösning. Det skapas inte rätt förutsättningar för företagen att utveckla och sprida värdet av smarta lösningar till andra kunder. Eller att agera intermediär mellan branscher eller till akademisk forskning.

Våra gemensamma investeringar och stöd för forskning och innovation måste utformas så att de ger lika villkor för tjänsektor, tillverkande industri och akademi. Så är det inte idag.

Nu måste vi anpassa vårt innovationsklimat till det nya kunskapssamhället på nationell, ekosystem-, och företagsnivå. Annars hotar ökande kostnader, utarmning av kunskap och minskad innovationskraft i Sverige.

Det krävs rätt strukturer och incitament för att våga ligga i framkant och vara framåtlutad. Både som individ och på företagsnivå. Gemensamt måste vi ta vara på de möjligheter och de goda förutsättningar som finns.

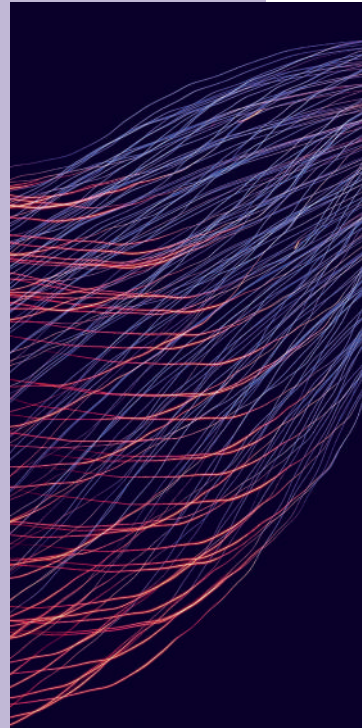
Digitalisering, klimatutmaningarna och hållbarhetsmålen är inte hinder för att utveckla välfärd, näringsliv och konkurrenskraft. Det är affärsmöjligheter och rätt tillfälle att ställa om och skapa konkurrenskraft utifrån ett långsiktigt och hållbart perspektiv. En unik möjlighet att visa styrkan i ett innovativt Sverige.

1

Ojämlika villkor hotar forskningsinvesteringar

Även om stora delar av näringslivet har ställt om så har många gånger inte politiska ramverk, lagar, regler och strukturer hängtt med i samma tempo. Tidigare kunde det ta år innan en idé, via utveckling, kommersialisering och industriell produktion nådde marknaden. Idag kan en idé med rätt kunskap och utvecklingsteam, med rätt finansiering, konkretiseras och kommersialiseras på extremt mycket kortare tid. Det kräver helt nya arbetssätt, ett mycket mer agilt agerande, rätt förutsättningar för kunskapsintensiva företag att förädla kunskap och helt nya typer av specialistkunnande. Ofta utmanas då även policy och regelverk.

Dagens innovationsstödande system är inte riggat för denna typ av utveckling utan bygger på långa tidscykler och en traditionell utvecklingsprocess. De gynnar produkttillverkande företag framför tjänstesektorn samt akademi och forskningsinstitut framför näringslivet. Här behöver politiken skapa förutsättningar för helt nya former av innovationsstöd. Stödsystemen måste utvecklas och kompletteras med stöd som i allt högre grad har ett behovsperspektiv, nedifrån och upp.

2

Upphandlingar fokuserar på lägsta timpris

På upphandlingsområdet återstår mycket att göra. Den nybildade Upphandlingsmyndigheten har i uppdrag att sprida kunskap kring innovationsupphandling som verktyg. Alla upphandlingar har potential att vara innovationsupphandlingar med tidig dialog och fokus på de behov som ska tillgodoses. Där är vi inte idag. Bara en bråkdel av alla upphandlingar som genomförs har den ambitionen.

Utvecklingen går snarare i motsatt riktning. Allt fler offentliga upphandlingar går via mellanhänder, så kallade konsultmäklare. Ofta helt utan insyn och med fokus på lägsta timpris. Något som får helt motsatt effekt och som kraftigt utarmar företagets kompetens och helt kullkastar företagets möjligheter att satsa på kompetensutveckling, forskning, innovation och att bygga strukturkapital.

Företagen behöver avstå upphandlingar baserade på lägsta timpris och istället erbjuda kunderna lösningar på reella behov. Upphandling måste baseras på kvalitet, innovation och långsiktiga värden. Men en sådan omställning ställer också krav på upphandlares förmåga att lära nytt och att ställa om.

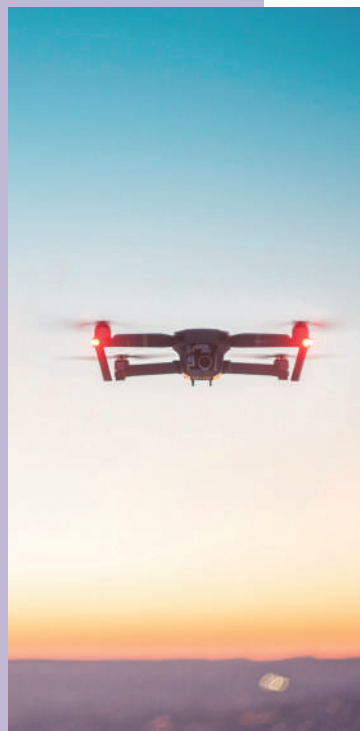
3

Föråldrat skattesystem hämmar konkurrenskraften

Ett annat exempel är ett skattesystem baserat på att beskatta arbete högt. Ett system som kortsiktigt ser ut att leda till högre offentliga intäkter men som långsiktigt minskar individens incitament att utbilda sig och företagens vilja att investera.

Utbildningspremien, alltså avkastningen på högre utbildning, är lägst i Sverige av alla OECD-länder. Den höga beskattningen på arbete leder till att företagen tvingas etablera sig i andra länder. Den slår också hårt mot Sveriges attraktionskraft för talanger. Många företag saknar samtidigt kvalificerad arbetskraft i Sverige vilket är ett av de största hindren för företagens expansion.

Drivkrafterna för att investera i utbildning, forskning och innovation måste öka. Detta är en vital del av den nya kunskapsekonomin. Här behöver politiken ställa om och utveckla skattesystemet till att bidra till rätt förutsättningar för ökad kompetensutveckling, ökade forskningsinvesteringar och att attrahera talanger, även internationellt.

4

Utbildningssystemet dåligt riggat för livslångt lärande

Utbildningssystemet bygger på att du väljer utbildning och yrke en gång i livet. Samtidigt som vi vet att fler behöver ställa om flera gånger i livet. Och att omställningstakten bara ökar. Sverige behöver utveckla former för livslångt lärande.

Idag hoppar hälften av ingenjörerna av utbildningen innan den är klar. Vi behöver attraktiva, framtidssäkrade utbildningar som lockar de bästa talangerna i Sverige och internationellt.

Utöver detta lyckas Sverige inte skapa förutsättningar för internationella studenter att stanna i Sverige. Idag åker 9 av 10 internationella studenter hem efter fullföljda studier. Trots att 7 av 10 vill stanna. Avsaknad av stöd för att hitta rätt i näringslivet, trubbig lagstiftning och regelkrångel är starkt bidragande orsaker. Sverige behöver stärka arbetet med att attrahera internationella toppstudenter. Och välkomna dem att stanna och arbeta i Sverige.

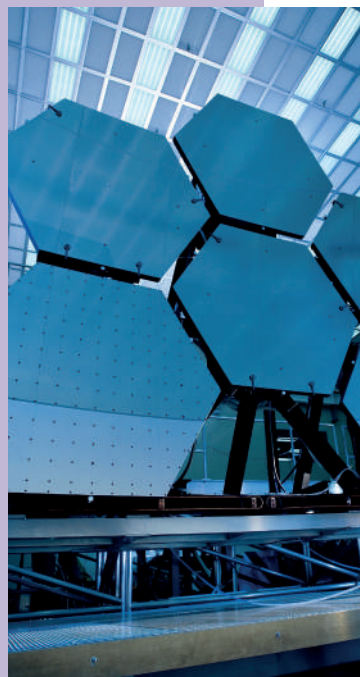
5

Tjänsteföretagens immateriella tillgångar utarmas

De kunskapsintensiva tjänsteföretagen behöver öka sina investeringar i egen innovation och utveckling. Företagen behöver skydda och utveckla värdet av lösningar som tas fram. När konkurrensförmåga bygger i ökande grad på specialistkunskande, utvecklad metodik och förståelse för komplexa system ökar behovet av att företagen vågar investera i sin egen utveckling. Ett kunskapsintensivt tjänsteföretag baserar sin konkurrenskraft på förmågan att bygga strukturkapital, utveckla innovativa lösningar och skapa kundnytta.

Immateriella tillgångar och tillgång till data är grundstenarna i det nya näringslivet. Eller snarare förmågan att skala upp och kommersialisera värdet av dessa. Här behöver företagen ta ett kliv framåt och äga sin egen process. Det ställs också helt nya krav på förmåga att organisera och leda innovationsarbete.

Som del i utvecklingen krävs ökad satsning på AI och digital transformation. Investeringar som till exempel kan skapa förutsättningar för att kunna analysera alternativa lösningar bättre, minska kostnader för underhåll, göra bättre val, vara proaktiva och att undvika driftsstopp och störningar i för samhället viktiga funktioner.

SVERIGE BEHOVER RÄTTVISA VILLKOR OCH ETT GYNNSAMT KLIMAT FÖR INNOVATION FÖR ATT FORTSÄTTA LIGGA I FRAMKANT

För att uppnå detta krävs:

- **Likvärdiga villkor** för innovationsstödjande system mellan näringsliv, akademi och forskningsinstitut liksom mellan tjänstesektorn och den tillverkande industrin.
- **Stopp** för upphandlingar baserade på lägsta timpris. Ökat fokus på kvalitet och innovation i upphandlingar.
- **En reform** för skatteväxling som minskar det skadliga skattetrycket på arbete och därmed skapar starkare incitament för kompetensutveckling, entreprenörskap och risktagande.
- **Framtidsanpassade** utbildningar som attraherar svenska och internationella toppstudenter. Möjlighet till livslångt lärande och kompetensutveckling.
- **Ökade investeringar** och främjande av egen forskning och utveckling hos kunskapsintensiva tjänsteföretag.
- **Ökade investeringar** i AI och digital transformation för att effektivisera processer och dra nytta av företagens strukturkapital.
- **Satsningar** på kompetensutveckling inom innovationsledning och immateriella rättigheter.

Sverige behöver en proaktiv agenda som skapar bättre förutsättningar för företagen att investera i forskning, att utveckla och skydda sina immateriella tillgångar, att klara kompetensförsörjningen och att digitalisera sina processer. Så bygger vi ett konkurrenskraftigt näringsliv i det nya kunskapssamhället.

Läs mer om Innovationsföretagens ställningstaganden i olika frågor på www.innovationsforetagen.se/stallningstaganden

